

ЗАКОН
ЗА ФИНАНСИРАЊЕ НА ЕДИНИЦИТЕ
НА ЛОКАЛНАТА САМОУПРАВА
Редакциски пречистен текст¹

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1
Предмет на законот

(1) Со овој закон се уредува финансирањето на единиците на локалната самоуправа (во натамошниот текст: општина).

(2) Финансирањето на градот Скопје како посебна единица на локалната самоуправа се уредува со овој закон и со Законот за градот Скопје.

Член 2
Дефиниции

Одделни поими употребени во овој закон го имаат следново значење:

1. Поимот **општина** го вклучува градот Скопје, освен ако поинаку не е утврдено со овој закон;

2. **Сопствени извори на приходи** се локални даноци, локални такси и локални надоместоци, приходи од сопственост на општината, самопридонес, парични казни, донации и други приходи утврдени со закон;

3. **Буџет** е годишен план за финансирање на надлежностите на општината, кој се состои од годишна процена на приходите по извори и на расходите по намени;

4. **Општински буџетски корисници** се органите на општината и јавните служби основани од општината;

5. **Локален данок** е данок за кој општината ја утврдува висината на стапката во рамките определени со закон;

¹ Редакциски пречистениот текст на Законот за финансирање на единиците на локалната самоуправа ги опфаќа: основниот текст на Законот, објавен во “Службен весник на РМ“ бр.61//04, Законот за изменување на Законот за финансирање на единиците на локалната самоуправа, објавен во “Службен весник на РМ“ бр.96/04, одредбите од Законот за изменување и дополнување на Законот за внатрешна ревизија во јавниот сектор објавен во “Службен весник на РМ“ бр.22/07 со кои е интервенирано во Законот за финансирање на единиците на локалната самоуправа, Законот за изменување и дополнување на Законот за финансирање на единиците на локалната самоуправа, објавен во “Службен весник на РМ“ бр.67/07, Законот за изменување и дополнување на Законот за финансирање на единиците на локалната самоуправа, објавен во “Службен весник на РМ“ бр.156/09, Законот за изменување и дополнување на Законот за финансирање на единиците на локалната самоуправа, објавен во “Службен весник на РМ“ бр.47/11, Законот за изменување и дополнување на Законот за финансирање на единиците на локалната самоуправа, објавен во “Службен весник на РМ“ бр.192/15, Законот за дополнување на Законот за финансирање на единиците на локалната самоуправа, објавен во “Службен весник на РМ“ бр.209/18, Законот за изменување на Законот за финансирање на единиците на локалната самоуправа, објавен во “Службен весник на РСМ“ бр.244/19, Законот за дополнување на Законот за финансирање на единиците на локалната самоуправа, објавен во “Службен весник на РСМ“ бр.53/2, Законот за дополнување на Законот за финансирање на единиците на локалната самоуправа, објавен во “Службен весник на РСМ“ бр.77/21, Законот за изменување и дополнување на Законот за финансирање на единиците на локалната самоуправа, објавен во “Службен весник на РСМ“ бр.150/21, Законот за изменување и дополнување на Законот за финансирање на единиците на локалната самоуправа, објавен во “Службен весник на РСМ“ бр.173/22 и Законот за дополнување на Законот за финансирање на единиците на локалната самоуправа, објавен во “Службен весник на РСМ“ бр.170/24, во кои е означено времето на нивното влегување во сила и примена.

6. **Локална такса** е паричен надоместок за услугите и правата кои општинските органи ги даваат на правни и физички лица, чија висина ја утврдува општината во рамките определени со закон;

7. **Локален надоместок** е паричен надоместок за покривање на трошоците поврзани со услуги кои општинските органи ги даваат на правни и физички лица, чија висина ја утврдува општината во согласност со закон;

8. **Дотација** е трансфер од Буџетот на Република Северна Македонија и буџетите на фондовите до буџетот на општината;

9. **Приходи од данок на додадена вредност** се дел од приходите од данок на додадена вредност што се распределуваат по општини;

10. **Наменска дотација** е дотација наменета за финансирање на конкретна активност;

11. **Капитална дотација** е дотација наменета за финансирање на општински проекти за капитални инвестиции;

12. **Блок дотација** е дотација наменета за финансирање на надлежностите во определена област утврдена со закон;

13. **Дотација за делегирана надлежност** е трансфер на средства од буџетот на органот на државната управа до буџетот на општината, што се користат за финансирање на делегирана надлежност;

14. **Приходи од сопственост** на општината се приходи од право на сопственост на имот, финансиски средства и права и

15. **Задолжување** е постапка за создавање на финансиски обврски со склучување на договор за заем и/или издавање на хартии од вредност;

16. **Гаранција од општина** е потенцијална обврска за плаќање, преземена од општината, во име на јавното претпријатие и трговското друштво кои се во целосна или во доминантна сопственост на општината, за чија сметка е издадена гаранцијата;

17. **Краткорочна позајмица** се парични средства обезбедени од Централниот буџет на Република Северна Македонија со цел за надминување на временска неусогласеност на приходите и другите приливи со расходите и другите одливи со обврска за враќање до крајот на тековната фискална година во која истата е одобрена, без камата и

18. **Долгорочна позајмица** се парични средства обезбедени од Централниот буџет на Република Северна Македонија со обврска за враќање најмногу до пет години, без камата.

19. **Сопствени приходи на основен буџет на општина** се даночни приходи, неданочни приходи, капитални приходи и трансфери без дотација од данокот од додадена вредност.

II. ФИНАНСИРАЊЕ НА ОПШТИНАТА

Член 3

Извори на финансирање

Извори на финансирање на општината се: сопствени извори на приходи, дотации на средства од Буџетот на Република Северна Македонија и од буџетите на фондовите и задолжувањето.

Член 4

Сопствени извори на приходи

Сопствени извори на приходи се:

1. Локални даноци утврдени со закон:
 - данок на имот;
 - данок на наследство и подарок утврден со закон;
 - данок на промет на недвижности и
 - други локални даноци утврдени со закон;
2. Локални такси утврдени со закон:
 - комунални такси;
 - административни такси и
 - други локални такси утврдени со закон;
3. Локални надоместоци утврдени со закон:
 - надомест за уредување на градежно земјиште;
 - надоместоци од комунална дејност;
 - надоместоци за просторни и урбанистички планови и
 - други локални надоместоци утврдени со закон;
4. Приходи од сопственост:
 - приходи од закупнина;
 - приходи од камати и
 - приходи од продажба на имот со чија продажба не се нарушуваат јавните функции и надлежности на општините;
5. Приходи од донации;
6. Приходи од парични казни утврдени со закон;
7. Приходи од самопридонес и
8. Други приходи утврдени со закон.

Член 5

Приходи од данок на личен доход

(1) Општините остваруваат приходи од данок на личен доход наплатени во тековната година.

(2) Приходите од данок на личен доход наплатени во тековната година се распоредуваат по општини и тоа:²

- 6% од данок на личен доход на лични примања од плати од физички лица наплатен во општината во која се пријавени со постојано живеалиште и престојувалиште и

- 100% од данок на личен доход од физички лица кои се занимаваат со занаетчиска дејност, регистрирани согласно со Законот за занаетчиската дејност, на чие подрачје се регистрирани за вршење на дејноста.

Член 6

Приходи од донации

(1) Донациите во финансиски средства претставуваат приход на буџетот на општината.

² Одредбите од членот 1 од Законот за изменување и дополнување на Законот за финансирање на единиците на локалната самоуправа (Службен весник на РСМ“ бр.173/22) со кој се менува членот 5 став (2) алинеја 1 ќе започнат да се применуваат од 1 јануари 2024 година.

(2) Донациите во ствари се евидентираат во имотот на општината.

(3) Намената и начинот на користење на донациите се регулираат со договор меѓу донаторот и градоначалникот, за што претходно согласност дава советот на општината.

Член 7 **Приходи од самопридонес**

(1) За задоволување на определени потреби на граѓаните, општината може да воведо самопридонес преку референдум.

(2) Со одлука на советот на општината се уредува намената, областа, времето за кое се воведува самопридонесот, вкупниот износ на средствата кои се собираат, обврзниците на самопридонесот, лицата кои се ослободуваат од плаќање на самопридонес, висината на самопридонесот (основицата и стапката), начинот на пресметување, вршењето на надзорот од граѓаните над наменското користење на средствата и други прашања.

Член 8 **Дотации од Буџетот на Република Северна Македонија и од буџетите на фондовите**

(1) Со дотации од Буџетот на Република Северна Македонија и од буџетите на фондовите се обезбедуваат дополнителни приходи во буџетот на општината за финансирање на нејзините надлежности определени со закон.

(2) Од Буџетот на Република Северна Македонија и од буџетите на фондовите се распределуваат следниве видови на дотации:

- приходи од данок на додадена вредност;
- наменска дотација;
- капитална дотација;
- блок дотација и
- дотација за делегирана надлежност.

(3) Видот, износот и распределбата на дотациите по општини се составен дел на Буџетот на Република Северна Македонија и на буџетите на фондовите.

(4) Надлежните министерства и фондовите најдоцна до 30 април во тековната година, ги објавуваат утврдените критериуми, процедури и рокови за распределба на наменски и капитални дотации.

(5) По исклучок од ставот (4) на овој член, во случај на обезбедување на дополнителни средства со изменувањата и дополнувањата на Буџетот на Република Северна Македонија, надлежните министерства и фондовите во рок од еден месец од денот на влегувањето во сила на истите ги објавуваат утврдените критериуми, процедури и рокови за распределба на капитални дотации.

Член 9 **Приходи од данок на додадена вредност**

(1) Приходите од данок на додадена вредност се дотација за финансирање на надлежностите на општината утврдени со закон.

(2) Приходите од данокот на додадена вредност кои се обезбедуваат во висина од 6% од наплатениот данок на додадена вредност остварен во претходната фискална година се распоредуваат во три дела и тоа:³

- основен дел - 4,5% од наплатениот данок на додадена вредност остварен во претходната фискална година,

- дел за перформанси - 0,75% од наплатениот данок на додадена вредност остварен во претходната фискална година и

- дел за вооедначување - 0,75% од наплатениот данок на додадена вредност остварен во претходната фискална година.

(3) Распределбата на приходите од данок на додадена вредност се врши најмалку 50% според критериумот по жител и други критериуми утврдени со Уредбата за методологија за распределба на приходите од данок на додадена вредност што ја донесува Владата на Република Северна Македонија. Владата на Република Северна Македонија ја донесува Уредбата на предлог на министерот за финансии со претходна согласност на Комисијата за следење на развојот на системот за финансирање на општините најдоцна до 30 јуни во тековната година за наредната година.

(4) Со Уредбата од ставот (3) на овој член за градот Скопје се утврдуваат посебни критериуми со кои се коригираат значителните разлики на градот Скопје во однос на општините во Република Северна Македонија.

(5) За користењето на приходите од данок на додадена вредност, општината одлучува самостојно.

Член 9-а

Приходи од данокот на додадена вредност за 2021 година

По исклучок од членот 9 став (2) од овој закон, приходите од данокот на додадена вредност за 2021 година се обезбедуваат во висина од 4,5% од просекот на наплатениот данок на додадена вредност во последните три фискални години.

Член 10

Наменска дотација

(1) Наменската дотација се користи за финансирање на конкретна активност.

(2) Надлежните министерства и фондовите му предлагаат на Министерството за финансии распределба на наменските дотации по општини, по проект и институција и/или програми со буџетската пресметка за следната буџетска година.

(3) Надлежните министерства и фондовите го следат користењето на наменската дотација.

(4) При констатирање на неправилностите во користењето на дотацијата, надлежните министерства и фондовите ја запираат исплатата на средствата и за тоа го известуваат Министерството за финансии.

³ Одредбите од членот 2 од Законот за изменување и дополнување на Законот за финансирање на единиците на локалната самоуправа (Службен весник на РСМ“ бр.173/22) со кој се менува членот 9 став (2) ќе започнат да се применуваат од 1 јануари 2024 година.

Член 11

Капитална дотација

(1) Капиталната дотација врз основа на програма утврдена од Владата на Република Северна Македонија, се користи за финансирање на инвестициони проекти.

(2) Надлежните министерства и фондовите при распределбата на капиталните дотации, приоритет даваат на проектите со целосно обезбедени финансиски средства.

(3) Надлежните министерства и фондовите го следат користењето на капиталната дотација.

(4) При констатирање на неправилностите во користењето на дотацијата, надлежните министерства и фондови ја запираат исплатата на средствата и за тоа го известуваат Министерството за финансии.

(5) Кај општините кај кои ќе се констатира ненаменско трошење на средствата, може да се стопира финансирањето на капитални инвестиции.

(6) По исклучок од ставот (1) на овој член, во случај на обезбедување на финансиски средства согласно со членот 8 став (5) од овој закон капиталната дотација се користи врз основа на донесена одлука од Владата на Република Северна Македонија согласно со закон.

Член 12

Блок дотација

(1) Блок дотацијата се користи за финансирање на надлежности утврдени во членот 22 точки 5, 7, 8 и 9 од Законот за локалната самоуправа, преку конкретни програми.

(2) Надлежните министерства и фондовите изготвуваат методологија за утврдување на критериумите за распределба на блок дотациите, која се базира на формула со користење на соодветни показатели на потребите за секоја програма. Владата на Република Северна Македонија донесува Уредба за методологијата за утврдување на критериумите за распределба на блок дотациите на предлог на надлежното министерство по претходна согласност на Министерството за финансии и Комисијата за следење на развојот на системот за финансирање на општините.

(3) Висината на блок дотацијата не може да биде помала од износот на средствата од Буџетот на Република Северна Македонија кои се користат за таа намена за таа област во претходната година од годината во која се пренесува соодветната надлежност.

(4) Блок дотацијата се искажува на соодветни позиции кај буџетските корисници во Буџетот на Република Северна Македонија и во буџетите на фондовите.

Член 13

Дотација за делегирана надлежност

(1) Дотацијата за делегирана надлежност се користи за финансирање на делегираната надлежност од орган на државната управа на градоначалникот на општината.

(2) Средствата за делегираната надлежност се обезбедуваат од утврдениот износ за надлежниот орган на државната управа во Буџетот на Република Северна Македонија.

(3) Дотацијата за делегираната надлежност се трансферира на начин кој овозможува навремено извршување на делегираните работи.

(4) Министерот кој раководи со органот на државната управа и градоначалникот на општината, склучуваат договор за регулирање на меѓусебните односи сврзани со дотацијата за делегирана надлежност.

(5) Доколку градоначалникот на општината не ја изврши делегираната надлежност, средствата примени за финансирање на делегираната надлежност е должен да ги врати во Буџетот на Република Северна Македонија, во рок од 30 дена од денот на кој требало да отпочне со вршење на делегираната надлежност од ставот (1) на овој член, согласно со договорот од ставот (4) на овој член, освен ако постоеле објективни пречки.

(6) Органот на државната управа го известува Министерството за финансии за склучените договори за делегирана надлежност.

Член 14

Рокови за известување на општините

Министерот за финансии, најдоцна до 30 септември во тековната година, со буџетски циркулар ја известува секоја општина одделно за видот и висината на дотациите за наредната буџетска година.

Член 15

Комисија за следење на развојот на системот за финансирање на општините

(1) Владата на Република Северна Македонија формира Комисија за следење на развојот на системот за финансирање на општините (во натамошниот текст: Комисијата) по предлог на министерот за финансии.

(2) Комисијата ги врши следниве работи:

- ја следи примената на критериумите за распределба на дотациите,
- предлага мерки за подобрување на системот на дотации,
- дава препораки за надминување на констатирани недостатоци при распределбата на дотациите,
- ја следи транспарентноста на процедурите и нивна доследна реализација при распределбата на средствата од дотациите,
- изготвува полугодишни и годишни извештаи за развојот на системот за финансирање на општините во кои утврдува предлози за подобрување на системот,
- го следи наменското користење на дотациите и
- дава мислење на Уредбата за методологија за распределба на приходите од данок на додадена вредност и на Уредбата за методологија за утврдување на критериуми за распределба на блок дотациите.

(3) Комисијата ја сочинуваат претставници од:

- Министерството за локална самоуправа, еден член,
- Министерството за финансии, еден член,
- Министерството за образование и наука, еден член,
- Министерството за труд и социјална политика, еден член,

- Министерство за култура, еден член,
- Министерство за одбрана, еден член и
- Заедницата на единиците на локалната самоуправа на Република Северна Македонија, седум члена.

(4) Комисијата од своите членови избира претседател на Комисијата, на првата конститутивна седница.

(5) Комисијата може да побара податоци потребни за вршење на работите од ставот (2) на овој член од надлежните министерства во зависност од видот на податоците.

(6) Извештаите од ставот (2) алинеја 5 на овој член, кои ги подготвува Комисијата ги доставува до Министерството за финансии.

(7) Министерството за финансии за извештаите од ставот (6) на овој член ја информира Владата на Република Северна Македонија.

(8) Комисијата за својата работа донесува деловник за работа.

(9) Административните работи за потребите на Комисијата од ставот (1) на овој член, ги врши Министерството за финансии.

III. УТВРДУВАЊЕ И НАПЛАТА НА ПРИХОДИТЕ НА ОПШТИНИТЕ

Член 16

Утврдување и наплата на сопствените приходи

(1) Работите на утврдување и наплата на сопствените приходи на општините утврдени со закон ги врши општинската администрација.

(2) За вршење на работите од ставот (1) на овој член, општината може да склучи договор со друга општина или со Управата за јавни приходи.

Член 17

Трансфер на дотациите од Буџетот на Република Северна Македонија и од буџетите на фондовите

(1) Дотациите од Буџетот на Република Северна Македонија и од буџетите на фондовите се трансферираат согласно со прописите за трезорско работење.

(2) Трансферот на приходите од данок на додадена вредност и блок дотациите од Буџетот на Република Северна Македонија до буџетот на општината се врши во најмалку 12 рати.

(3) Дотациите од ставот (1) на овој член се трансферират најдоцна до последниот работен ден во месецот за претходниот месец, освен последната рата, која се трансферира најдоцна до 15 декември во тековната буџетска година.

(4) Трансферот на капиталните дотации од Буџетот на Република Северна Македонија до општините се врши во рокови утврдени во договорот за капитални дотации склучен меѓу надлежните министерства и фондовите и општините.

IV. ЗАДОЛЖУВАЊЕ

Член 18

Задолжување

(1) Општината може да се задолжува во земјата и странство според условите утврдени со овој и со друг закон.

(2) Постапката за задолжување општините ја започнуваат со согласност на Министерството за финансии.

(3) Министерството за финансии нема да даде согласност за задолжување на општините кои во последните 12 месеци имале задоцнување и во предвидените рокови не ги подмириле своите обврски кон државата по основ на кредит или издадени гаранции.⁴

(4) Општината може да се задолжи или да издаде гаранција по претходно донесена одлука на советот на општината. Одлуката на советот важи само доколку договорот за задолжување или издавање на гаранција се склучи во фискалната година во која истата е донесена.

(5) Општината го доставува договорот за заем и амортизационен план до Министерството за финансии во рок од десет работни дена од денот на неговото потпишување.

(6) Општината може да се задолжува преку издавање на хартии од вредност во согласност со закон.

Член 18-а

Обезбедување на задолжувањето

Општината при обезбедување на задолжувањето, не може да воспостави заложно право врз имот, кој служи за вршење на дејности од јавен интерес утврдени со закон.

Член 19

Краткорочно задолжување

(1) Општината може да се задолжува краткорочно со заем што ќе се отплати во рок од 12 месеца од денот на склучувањето на договорот за задолжување.

(2) При краткорочно задолжување, вкупниот долг на општината направен по основ на краткорочно задолжување и краткорочна позајмица од Централниот буџет на Република Северна Македонија во текот на фискалната година, не може да надмине 30% од реализираните вкупни приходи на тековно-оперативниот буџет на општината во претходната фискална година.

Член 20

Долгорочно задолжување

(1) Општината може долгорочно да се задолжува за:

- финансирање на капитални проекти и инвестиции,
- финансирање на преземени обврски.
- обврски по основ на земени позајмици и

⁴ Одредбите од членот 4 од Законот за изменување и дополнување на Законот за финансирање на единиците на локалната самоуправа (Службен весник на РСМ“ бр.173/22) со кој се дополнува членот 18 со нов став (3) ќе започнат да се применуваат од 1 јануари 2024 година.

- заштита и отстранување на последици предизвикани од природни непогоди и од еколошки катастрофи.

(2) Советот на општината го одобрува долгорочното задолжување, по претходно одржана јавна расправа во општината. Предмет на јавната расправа е опис на проектот и условите за негово финансирање.

(3) При долгорочно задолжување, вкупната годишна отплата на долгот (главнина, камата и други трошоци) направен врз основа на долгорочно задолжување и долгорочна позајмица од Централниот буџет на Република Северна Македонија не може да надмине 30% од вкупните приходи на тековно-оперативниот буџет на општината во претходната фискална година.

(4) Вкупниот износ на недостасан долгорочен долг на општината, вклучувајќи ги и сите издадени гаранции не може да го надмине износот на вкупните приходи на тековно-оперативниот буџет на општината во претходната година.

(5) Средствата обезбедени со долгорочно задолжување се користат за намената за којашто се одобрени.

Член 21 **Издавање гаранции**

(1) Јавните претпријатија и трговските друштва кои се во целосна или во доминантна сопственост на општината основани од општината можат да се задолжат само по претходно издадена гаранција од советот на општината за што советот донесува одлука.

(2) Трошоците за евентуално плаќање по основ на издадената гаранција општината ги резервира во буџетот.

(3) Градоначалникот на општината е должен да го известува Министерството за финансии за секоја издадена гаранција, во рок од десет дена од денот на нејзиното издавање.

V. БУЏЕТ НА ОПШТИНАТА

Член 22⁵ **Буџет на општината**

(1) Буџетот на општината се изготвува, донесува и извршува во согласност со Законот за буџетите, ако со овој закон поинаку не е уредено.

(2) Сопствените приходи на основниот буџет на општината може да се планираат со пораст од најмногу 10% од просечно остварените приходи во последните три години, според податоците од трезорската евиденција.

(3) По исклучок на ставот (2) на овој член општината може да го надмине максималниот износ на планирани сопствени приходи на основниот буџет само доколку има обезбедено потврда за трансфер на средства од соодветна институција или во случај на промени кои се однесуваат на висината и видот на сопствени приходи на основниот буџет, утврдени со закон.

(4) Општината во текот на годината може да го надмине максималниот износ на планирани сопствени приходи на основниот буџет утврдени од ставовите (2) и (3) на овој член, во случај кога ќе добие трансфер на средства од соодветна

⁵ Одредбите од членот 5 од Законот за изменување и дополнување на Законот за финансирање на единиците на локалната самоуправа (Службен весник на РСМ“ бр.173/22) со кој се менува членот 22 став 2 односно се додава нов став (5) ќе започнат да се применуваат од 1 јануари 2025 година.

институција или во случај на промени кои се однесуваат на висината и видот на сопствени приходи на основниот буџет утврдени со закон, врз основа на Одлука за изменување и дополнување на Буџетот на општината донесена од Советот на општината.

(5) Доколку општината заклучно со третиот квартал оствари реализација на сопствените приходи на основниот буџет над 75% од планираните приходи, општината може сопствените приходи да ги планира со дополнителен пораст од најмногу 20% од просечно остварените приходи во последните три години, според податоците од трезорската евиденција.

(6) Буџетот на општината не се вчитува во трезорот на Министерството за финансии, доколку донесениот буџет од Советот на општината е изготвен спротивно од одредбите од ставовите (2), (3), (4) и (5) на овој член.

(7) Расходите се извршуваат во согласност со прописите за нивно извршување, а во рамките и намените утврдени во буџетот.

Член 22-а⁶ **Буџет на општината за 2021 година**

По исклучок од членот 22 став (2) од овој закон, сопствените приходи на основниот буџет на општината може да се планираат со пораст од најмногу 50% од просечно остварените приходи во последните три години, според податоците од трезорската евиденција.

Доколку на крајот на фискалната година општините имаат остварено вишоци на сметките за блок дотации од Буџетот на Република Северна Македонија, а притоа јавните установи кои се финансираат од блок дотацијата немаат неизмирени обврски, општината со Одлука на Советот на општината овие средства може да ги префрли на сметката на основниот буџет за финансирање на нејзините надлежности или на посебна наменска сметка за финансирање на конкретен проект или активност, по претходно обезбедена согласност од Владата на Република Северна Македонија.

Член 23 **Содржина на буџетот**

(1) Буџетот на општината се состои од општ, од посебен дел и развоен дел

(2) Општиот дел содржи:

- консолидиран биланс на приходи и расходи;
- функционална класификација на расходите;
- биланс на тековно-оперативни приходи и расходи и
- биланс на капитални приходи и расходи.

(3) Во посебниот дел на буџетот се прикажани расходите според класификацијата на расходите што ја пропишува министерот за финансии, групирани според корисници и програми.

(4) Посебниот дел на буџетот содржи и анекси кои се однесуваат на:

- финансиски планови (биланс на приходи и расходи) на јавните служби основани од општината кои целосно или делумно се финансираат од буџетот на општината и

- образложение на буџетот.

⁶ Одредбата од членот 2 од Законот за дополнување на Законот за финансирање на единиците на локалната самоуправа ("Службен весник на РСМ" бр.77/21), која се однесува на членот 22-а од овој закон ќе се применуваат во периодот од 1 јануари 2021 година до 31 декември 2021 година.

(5) Развојниот дел го содржи планот на програмите за развој на општините.

(6) Планот на програмите за развој ги содржи среднорочните проекции на одобрени средства по:

- одделни буџетски програми и потпрограми,
- години во кои истите ќе се реализираат и
- извори на финансирање, односно буџети.

(7) Планот на програмите за развој од ставот (6) на овој член се ревидира секоја година.

(8) Со донесувањето на буџетот, советот на општината донесува одлука за извршување на буџетот.

Член 24 **Биланс на тековно-оперативни приходи и расходи**

(1) Тековно - оперативни приходи на буџетот на општината се сите приходи освен дотациите од Буџетот на Република Северна Македонија и буџетите на фондовите наменети за финансирање на капитални инвестиции, средствата од самопридонес и средствата обезбедени преку заеми.

(2) Тековно-оперативни расходи на буџетот на општината се сите расходи и отплатата на каматата врз основа на долгорочното задолжување, освен капиталните расходи.

Член 25 **Биланс на капиталните приходи и расходи**

(1) Капитални приходи на буџетот на општината се дотациите од Буџетот на Република Северна Македонија и од буџетите на фондовите за финансирање на капитални инвестиции, средствата од самопридонес, од донации и од други извори на приходи.

(2) Капитални расходи на буџетот на општината се расходите за капитални инвестиции и капитални трансфери.

Член 26 **Наменско користење**

Средствата од буџетот на општината можат да се користат само за намените и во износите утврдени во буџетот.

Член 27 **Буџетски процес**

(1) Министерот за финансии, најдоцна до 30 септември во тековната година, изготвува буџетски циркулар за наредната година.

(2) Со буџетскиот циркулар општините се известуваат за основните макроекономски индикатори, главните насоки за изготвување на општинскиот буџет, максимални износи на сопствени приходи на основниот буџет, дотациите за општината што ќе се трансферираат од Буџетот на Република Северна Македонија, од буџетите на фондовите, како и од приходите од други извори.

(3) Во буџетскиот циркулар се утврдува формата и содржината на буџетот на општината.

(4) Роковите за планирање на општинскиот буџет се регулираат со буџетски календар донесен од советот на општината.

(5) Со буџетскиот календар се утврдуваат роковите во кои:

- градоначалникот до општинските буџетски корисници ги доставува главните насоки за изготвување на финансиските планови;

- општинските буџетски корисници ги доставуваат своите финансиски планови до градоначалникот и

- градоначалникот го доставува предлогот на буџетот до советот на општината.

Член 28

Донесување на буџетот

(1) Советот на општината го донесува буџетот за наредната година најдоцна до 31 декември во тековната година, по сметки, по потпрограми и по ставки.

(2) Доколку Советот на општината не го донесе буџетот на општината до 31 декември во тековната година, е должен да донесе одлука за времено финансирање и финансиски план за нејзино спроведување за периодот од 1 јануари до 31 март за тековната година.

(3) Градоначалникот одобрува исплата на средства по сметки, по потпрограми и ставки од буџетот, но најмногу до една третина од вкупно извршените расходи во првиот квартал од претходната фискална година најдоцна до 31 март, а имајќи ги предвид и готовинските текови.

(4) Висината на една третина од вкупно извршените расходи во првиот квартал од претходната фискална година по сметки, по потпрограми и по ставки ја пресметува Министерството за финансии.

(5) Финансискиот план за спроведување на временото финансирање на општината е составен дел на буџетот за тековната година.

Член 29

Ребаланс на буџетот

(1) Доколку во текот на фискалната година приходите и расходите не се остварат како што е планирано во буџетот на општината, градоначалникот му предлага на советот измени и дополнувања на буџетот (ребаланс) во годината, во согласност со закон.

(2) Ребаланс на буџетот на општината се донесува во постапка според која се донесува буџетот на општината.

Член 30

Извршување на буџетот

(1) За извршување на буџетот е одговорен градоначалникот на општината.

(2) Потписник на сметката на буџетот на општината е градоначалникот на општината или во негово отсуство, од него две овластени лица вработени во општинската администрација.

(3) Општината за користење на средствата на буџетот, доставува годишни и квартални финансиски планови по сметки, по потпрограми и по расходни ставки.

(4) Општината води евиденција на преземените обврски, која опфаќа пријавување, промена и поништување на пријавените преземени обврски, согласно со прописите за трезорско работење.

(5) Општината не може да изврши плаќање доколку одговорниот сметководител претходно писмено не потврди дека расходот е одобрен во буџетот и дека се обезбедени потребните средства.

Член 31 Буџетска резерва

(1) Во буџетот на општината за финансирање на непланирани или помалку планирани расходи можат да се планираат средства како постојана и тековна резерва.

(2) Постојаната и тековната резерва не можат да надминат 3% од вкупно планираните средства во основниот буџет на општината.

(3) За користење на средствата на резерви од ставот (1) на овој член одлучува советот на општината.

(4) По исклучок од ставот (3) на овој член, за користење на средствата од резервите до износ најмногу до 50.000 денари одлучува градоначалникот.

(5) Градоначалникот на општината му поднесува на советот на општината годишен извештај за користењето на средствата од резервите.

Член 32 Периодични финансиски извештаи

(1) Општинските буџетски корисници во рок од 15 дена по истекот на месецот за кој се однесува до градоначалникот доставуваат месечни извештаи со образложение за извршувањето на нивните финансиски планови.

(2) Градоначалникот доставува до Министерството за финансии и до советот на општината квартални извештаи со образложение за извршување на буџетот во рок од еден месец по завршување на кварталот.

(3) Министерот за финансии ја пропишува формата и содржината на извештаите.

(4) Во рок од пет дена од денот на усвојувањето на извештаите од ставот (2) на овој член, за содржината на извештаите, градоначалникот на општината ја известува јавноста со објавување на извештаите на веб-страницата на општината или доколку не се усвојат се објавуваат и причините за неусвојување на истите.

VI. ГОДИШНА СМЕТКА НА БУЏЕТОТ НА ОПШТИНАТА

Член 33 Донесување на годишна сметка

(1) По истекот на фискалната година, советот на општината донесува годишна сметка на буџетот на општината.

(2) Годишната сметка ги содржи сите елементи што ги содржи буџетот на општината искажани како планирани и остварени приходи и расходи за сите општински буџетски корисници.

(3) Градоначалникот ја доставува годишната сметка за донесување до советот на општината, најдоцна до 28 февруари во наредната година.

(4) Советот ја донесува годишната сметка најдоцна до 15 март во тековната година, за претходната година и ја доставува до Министерството за финансии, најдоцна до 31 март во тековната година.

(5) По донесувањето на годишната сметка, градоначалникот за нејзината содржина ја информира јавноста.

Член 34

Годишен извештај

(1) Советот на општината усвојува годишен извештај.

(2) Составен дел на годишниот извештај се:

- годишната сметка;
- извештај за средствата, побарувањата, обврските и изворите на средства и нивната вредност;
- извештај за реализацијата на инвестиционите програми, наменските, капиталните и блок дотации и дотациите за делегирани надлежности и
- извештај од одговорниот сметководител со кој ја потврдува точноста и веродостојноста на годишната сметка.

VII. СМЕТКОВОДСТВЕНА ЕВИДЕНЦИЈА, КОНТРОЛА И РЕВИЗИЈА

Член 35

Водење на сметководство

(1) Општината и јавните служби основани од општината, водат сметководствена евиденција согласно со Законот за сметководството за буџетите и буџетските корисници, доколку со овој закон поинаку не е уредено.

(2) Градоначалникот и одговорниот сметководител се одговорни за примената на одредбите од Законот за сметководството за буџетите и буџетските корисници.

Член 36

Одговорен сметководител

Градоначалникот на општината одредува одговорен сметководител, кој има завршено економски факултет и најмалку пет години работно искуство во областа на финансиите.

Членот 37 престанал да важи, види: Член 17 од Законот за изменување и дополнување на Законот за внатрешна ревизија во јавниот сектор ("Службен весник на РМ" бр.22/07).

Член 38

Надворешна ревизија

Државниот завод за ревизија врши редовни годишни ревизии на сите финансиски извештаи на општината, во согласност со Законот за државната ревизија.

VIII. ФИНАНСИСКА НЕСТАБИЛНОСТ НА ОПШТИНАТА

Член 39 **Финансиска нестабилност**

(1) Финансиска нестабилност на општината настанува доколку:
- сметката на општината е блокирана подолго од шест месеци или
- во период од шест месеци, континуирано секој месец, со состојба на крајот на месецот, вкупниот износ на неизмирени обврски над 60 дена, надминува 60% од реализираните приходи на основниот буџет на општината во претходната година.⁷

(2) Со исполнување на еден од условите од ставот (1) на овој член, финансиската нестабилност на општината се смета дека настанала петтиот ден од наредниот месец.

(3) Организационата единица за финансиски прашања на општината во рок од три дена од денот на настанувањето на финансиската нестабилност од ставот (2) на овој член е должна да подготви и достави известување за настанување на исполнетост на условите за финансиска нестабилност на општината до градоначалникот на општината и Советот на општината.

(4) Градоначалникот на општината ги известува Советот на општината и Министерството за финансии најдоцна во рок од три дена од денот на добивањето на известувањето од ставот (3) на овој член и во рок од 15 дена од денот на настанувањето на финансиската нестабилност до Советот на општината доставува Предлог - План на мерки за надминување на финансиската нестабилност.

(5) Доколку градоначалникот на општината во рокот утврден во ставот (4) на овој член не го извести Советот на општината и Министерството за финансии за настанување на финансиската нестабилност на општината, Советот на општината врз основа на известувањето од ставот (3) на овој член во рок од три дена од денот на добивањето на известувањето го известува Министерството за финансии и доколку се исполнети условите, веднаш свикува седница, на која ја разгледува финансиската состојба на општината и го задолжува градоначалникот во рок од девет дена од денот на одржувањето на седницата да достави Предлог План на мерки за надминување на финансиската нестабилност.

Член 40 **План на мерки за надминување на финансиската нестабилност**

(1) Врз основа на Предлог - Планот од членот 39 ставови (4) и (5) од овој закон, Советот на општината го усвојува Планот за мерки за надминување на финансиската нестабилност во рок од пет дена од денот на доставувањето на Предлог - Планот и истиот во рок од три дена од денот на усвојувањето го доставува до Министерството за финансии заради информирање.

(2) Планот на мерки за надминување на финансиската нестабилност од ставот (1) на овој член може да опфати период не подолг од шест месеци.

⁷ Одредбите од членот 7 од Законот за изменување и дополнување на Законот за финансирање на единиците на локалната самоуправа (Службен весник на РСМ“ бр.173/22) со кој се менува членот 39 став (1) алинеја 2 ќе започнат да се применуваат од 1 јануари 2024 година.

(3) Градоначалникот на општината го објавува усвоениот План од ставот (1) на овој член на веб-страница на општината.“.

(4) Доколку општината не го реализира Планот на мерки за надминување на финансиска нестабилност во рокот утврден во ставот (2) на овој член, Советот на општината на предлог на градоначалникот на општината усвојува нов План на мерки за надминување на финансиска нестабилност за период од шест месеци, се до надминување на финансиската нестабилност, но не повеќе од уште еден последователен дополнителен период од шест месеци.

Член 41

Мерки за надминување на финансиската нестабилност на општината

(1) Градоначалникот на општината од денот на настанување на финансиската нестабилност не може да:

- започне нови капитални проекти и инвестиции финансирани од сопствени средства на општината,
- донесе измени и дополнувања на годишниот план за јавни набавки,
- основа јавни претпријатија, трговски друштва и јавни установи,
- започне постапка за нови вработувања и унапредувања на постојните вработени, како и ангажирање на нови лица и
- донесе одлука за избор на најповолен понудувач за сите започнати постапки за јавни набавки, освен за постапки за јавни набавки за кои се обезбедени финансиски средства од Буџетот на Република Северна Македонија.

(2) Во рок од 15 дена од денот на усвојувањето на Планот на мерки за надминување на финансиската нестабилност на општината, градоначалникот подготвува предлог - буџет, односно предлог за изменување и дополнување на буџетот на општината со цел имплементирање на мерките за надминување на финансиската нестабилност на општината.

(3) Во предлог буџетот, односно предлогот за изменување и дополнување на буџетот на општината, на посебна програма во буџетот се планираат средства за подмирување на доспеани, а неплатени обврски кон доверителите во износ од најмалку 10% од износот на доспеани, а неплатени обврски, прикажани во кварталниот извештај од членот 32 став (2) од овој закон.

(4) Министерството за финансии ја следи реализацијата на посебната програма во буџетот од ставот (3) на овој член и доколку не се реализираат средствата од оваа програма во тековната фискална година, за нереализираниот износ се зголемува програмата за наредната фискална година.

(5) Донесениот буџет, односно донесените изменувања и дополнувања на буџетот на општината кои се изготвени спротивно на одредбите од ставот (3) на овој член не се вчитува во трезорот на Министерството за финансии.

Член 41-а

Инструменти за финансирање за надминување на финансиската нестабилност на општината

(1) За надминување на финансиската нестабилност, општината од Министерството за финансии може да користи инструменти за обезбедување на финансиски средства потребни за надминување на финансиската нестабилност која настанала согласно со членот 39 став (1) од овој закон.

(2) Инструментите финансирани од Министерството за финансии од став (1) на овој член се:

1. Условен кредит (stand by);
2. Бескаматна општинска обврзница и
3. Структурна обврзница.

(3) Инструментот од ставот (2) точка 1 на овој член е инструмент кој опфаќа користење на условен кредит од страна на општината кој го дава Министерството за финансии, со времетраење најмногу до десет години, при што општината има обврска секоја година да уплаќа еднакви годишни рати на сметка на Министерството за финансии.

(4) Инструментот од ставот (2) точка 2 на овој член е инструмент кој опфаќа издавање на бескаматна општинска обврзница од страна на општината на познат купувач - Министерството за финансии, со рок на доспевање најмногу до десет години, при што општината има обврска секоја година да уплаќа еднакви годишни рати на сметка на Министерството за финансии. Бескаматна општинска обврзница се издава по претходно донесен акт за одобрување на емисијата на хартии од вредност од страна на Комисијата за хартии од вредност.

(5) Инструментот од ставот (2) точка 3 на овој член е инструмент кој опфаќа издавање на структурна обврзница од страна на Министерството за финансии на барање на општината, со рок на достасување најмногу до десет години, при што општината има обврска секоја година да уплаќа еднакви годишни рати на сметка на Министерството за финансии.

(6) Со бескаматната општинска обврзница и структурната обврзница ќе може да се тргува на секундарниот пазар. За издавање на структурната обврзница се изработува Проспект согласно со закон.

(7) При настанување на финансиската нестабилност на општината, Советот на општината врз основа на Планот на мерки за надминување на финансиската нестабилност донесува Одлука за намера за користење на еден од инструментите од ставот (2) на овој член, која задолжително содржи податоци за потребниот износ на финансиски средства за општината.

(8) По донесувањето на Одлуката од ставот (7) на овој член, во рок од три дена општината до Министерството за финансии доставува барање за користење на еден од инструментите од ставот (2) на овој член. Кон барањето се доставуваат Планот на мерки за надминување на финансиската нестабилност и Одлуката од ставот (7) на овој член.

(9) Министерството за финансии во рок од 20 дена од денот од приемот на барањето од ставот (8) на овој член, ја известува општината за можноста и условите за користење на еден од инструментите од ставот (2) на овој член.

(10) Правата и обврските на општината корисник на средства по основ на инструментите од ставот (2) на овој член и Министерството за финансии се уредуваат со договор кој го склучуваат министерот за финансии и градоначалникот на општината, во рок од три месеци, од денот на неговото одобрување од страна на Владата на Република Северна Македонија. Договорот треба да ги содржи условите за задолжување, односно висината на средствата, каматната стапка, рокот на отплата, грејс периодот, како и други услови потребни за регулирање на односите меѓу Министерството за финансии и општината.

(11) Максималниот износ на одобрените средства согласно со инструментите од ставот (2) на овој член не смее да надмине 50% од реализираниот основен буџет на општината во претходната година. Одобрените средства не можат да се користат за плаќање на обврски за репрезентација, мебел и возила и други несуетински расходи кои попрецизно ќе се уредат во договорот од ставот (10) на овој член.

(12) Критериумите за задолжување од членот 18 став (3), член 19 и член 20 од овој закон, не се применуваат за задолжување на општините корисници на средства по основ на инструментите од ставот (2) на овој член.

(13) Обврските на општините корисници на средства по основ на инструментите од ставот (2) на овој член не се предмет на пресметка на слободниот капацитет за потенцијални идни задолжувања на општините.

(14) Инструментот од ставот (2) точка 3 на овој член може да се употребува за подмирување на обврски кон Управата за јавни приходи и за подмирување на други јавни давачки од страна на општината.

(15) Доколку општината корисник на средства по основ на инструментите од ставот (2) на овој член не ги подмири навремено своите обврски кон Министерството за финансии, Министерството за финансии, за наплата на побарувањата на обврските од овој закон, има право да задржи дел од дотациите за ДДВ кои треба да се распределат на општината, до износ потребен за наплата на побарувањето.

(16) На општината корисник на средства по основ на инструментите од ставот (2) на овој член, која ќе задоцни со отплата на ануитетот во рок подолг од 15 дена, ќе и доспее целиот износ на долг.

Член 41-б⁸

Обезбедување на средства за финансирање на доспеани, а неплатени обврски

(1) За обезбедување на финансиски средства за финансирање на доспеаните, а неплатени обврски, општината може да користи инструмент - структурна обврзница.

(2) Инструментот од ставот (1) на овој член е инструмент кој опфаќа издавање на структурна обврзница од страна на Министерството за финансии на барање на општината, со рок на достасување најмногу до десет години, при што општината има обврска секоја година да уплаќа еднакви годишни рати на сметка на Министерството за финансии.

(3) Со структурната обврзница од ставот (1) на овој член ќе може да се тргува на секундарниот пазар. За издавање на структурната обврзница се изработува Проспект согласно закон.

^{8 8} Одредбите од членот 10 од Законот за изменување и дополнување на Законот за финансирање на единиците на локалната самоуправа (Службен весник на РСМ“ бр.173/22) со кој се додава нов член 41-б ќе се применуваат од денот на влегувањето во сила на овој закон до 30 септември 2023 година.

(4) Одредбите од ставот (1) на овој член се однесуваат само за финансирање на пријавените доспеани, а неплатени обврски на општините во Електронскиот систем за пријавување и евиденција на обврските заклучно со 30 септември 2021 година.

(5) Советот на општината донесува Одлука за намера за користење на структурна обврзница од ставот (1) на овој член, која задолжително содржи податоци за потребниот износ на финансиски средства за општината и податоци за обврските согласно со ставот (4) на овој член.

(6) По донесувањето на Одлуката од ставот (5) на овој член, во рок од три дена, а најдоцна до 31 декември 2022 година, општината до Министерството за финансии доставува барање за користење на структурната обврзница. Кон барањето се доставува Одлуката од ставот (5) на овој член.

(7) Министерството за финансии во рок од три месеци од крајниот рок за доставување на барањето од ставот (6) на овој член ја издава структурната обврзница од став (1) на овој член.

(8) Правата и обврските на општината корисник на средства од ставот (1) на овој член и Министерството за финансии се уредуваат со договор кој го склучуваат министерот за финансии и градоначалникот на општината, во рок од најмногу 30 дена, од денот на неговото одобрување од страна на Владата на Република Северна Македонија. Договорот треба да ги содржи условите за задолжување, односно висината на средствата, каматната стапка, рокот на отплата, грејс периодот како и други услови потребни за регулирање на односите меѓу Министерството за финансии и општината.

(9) Инструментот од ставот (1) на овој член може да се употребува за подмирување на обврски кон Управата за јавни приходи и за подмирување на други јавни давачки од страна на општината.

(10) Критериумите за задолжување од членот 18 став (3), член 19 и член 20 од овој закон, не се применуваат за задолжување на општините корисници на средства по основ на ставот (1) на овој член.

Член 42⁹

Надминување на финансиската нестабилност

(1) Финансиската нестабилност е надмината доколку сметката на општината е деблокирана и вкупниот износ на неизмирени обврски над 60 дена не надминува 60% од реализираните приходи на основниот буџет на општината во претходната година.

(2) Организационата единица за финансиски прашања на општината во рок од пет дена од денот на исполнувањето на условите од ставот (1) на овој член е должна да подготви и достави известување до градоначалникот на општината за престанок на финансиската нестабилност.

(3) Градоначалникот на општината е должен во рок од три дена од денот на добивањето на известувањето од ставот (2) на овој член да ги извести Советот на општината и Министерството за финансии за престанокот на финансиската нестабилност.

⁹ Одредбите од членот 11 од Законот за изменување и дополнување на Законот за финансирање на единиците на локалната самоуправа (Службен весник на РСМ“ бр.173/22) со кој се менува членот 42 став (1) ќе започнат да се применуваат од 1 јануари 2024 година.

Член 43

Известување за извршување на Планот

(1) Градоначалникот на општината до Советот на општината и Министерството за финансии еднаш месечно доставува детален извештај за реализација на планот на мерките за надминување на финансиската нестабилност на општината, додека трае финансиската нестабилност.

(2) Извештајот за реализација на мерките за надминување на финансиската нестабилност задолжително треба да биде одобрен и потпишан од градоначалникот на општината.

Член 43-а

Краткорочна позајмица од Буџетот на Република Северна Македонија

(1) За надминување на состојбата на привремен недостиг на парични средства, односно временска неусогласност на приходите и другите приливи со расходите и другите одливи, на општината може да и се одобри краткорочна позајмица, со обврска за враќање до крајот на фискалната година во која позајмицата е одобрена, без камата од Централниот буџет на Република Северна Македонија.

(2) Позајмицата на општината од Централниот буџет на Република Северна Македонија ја одобрува Владата на Република Северна Македонија со одлука, на предлог на министерот за финансии по претходно доставено писмено барање од општината.

(3) Министерот за финансии поблиску го пропишува начинот на постапување при одобрување и враќање на краткорочната позајмицата на општината од Централниот буџет на Република Северна Македонија.

(4) Во случај општината средствата или дел од средствата од ставот (1) на овој член да не ги врати до крајот на тековната фискална година, на невратените средства од почетокот на наредната фискална година започнува да се пресметува камата во висина од 2% на годишно ниво до конечната исплата.

(5) Трезорот ја врши наплатата на невратените средства од краткорочната позајмица со пресметана камата со повлекување на средства од сметката на општината во висина на расположливите средства, а по извршените плаќањата за плати од страна на општината и извршувањето на претходно добиени налози за извршување.

Член 43-б

Долгорочна позајмица од Буџетот на Република Северна Македонија

(1) За надминување на состојбата на недостиг на парични средства, односно временска неусогласност на приходите и другите приливи со расходите и другите одливи, доколку истата не може да се надмине со одобрување на краткорочна позајмица, на општината може да и се одобри долгорочна позајмица без камата од Централниот буџет на Република Северна Македонија со обврска за враќање најмногу до десет години, од денот на одобрувањето.

(2) Долгорочната позајмицата на општината од Централниот буџет на Република Северна Македонија ја одобрува Владата на Република Северна Македонија со одлука, на предлог на министерот за финансии по претходно доставено писмено барање од општината.

(3) Во Одлуката од ставот (2) на овој член се утврдува износот, рокот и динамиката на отплата на одобрената долгорочна позајмица.

(4) Министерот за финансии поблиску го пропишува начинот на постапување при одобрување и враќање на долгорочната позајмицата на општината од Централниот буџет на Република Северна Македонија.

(5) Во случај општината да не го отплати годишниот ануитет, согласно со одлуката од ставот (2) на овој член, на достасаните, а ненаплатени ануитети, започнува да се пресметува камата во висина од 2% на годишно ниво до конечната исплата.

(6) Трезорот ја врши наплатата на неисплатениот годишен ануитет со пресметана камата со повлекување на средства од сметката на општината во висина на расположливите средства, а по извршените плаќања за плати од страна на општината и извршувањето на претходно добиени налози за извршување.

IX. СПРОВЕДУВАЊЕ НА ФИСКАЛНАТА ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИЈА

Член 44 **Општи начела**

(1) Фискалната децентрализација според овој закон се спроведува во фази и подразбира воспоставување на механизам за финансирање на општините кој е транспарентен и заснован на објективни критериуми и мерила.

(2) Трансферите од Буџетот на Република Северна Македонија и буџетите на фондовите се реализираат истовремено со трансферот на надлежностите на општините, согласно со Законот за локалната самоуправа и другите закони од соодветните области.

(3) Фазниот пристап на фискалната децентрализација согласно со овој закон се заснова на следниве начела:

- постепено пренесување на надлежностите во согласност со капацитетот на општините за преземање на овие надлежности;
- правично и соодветно обезбедување на средствата за ефикасно и непречено извршување на пренесените надлежности и
- намалување на средствата во Буџетот на Република Северна Македонија и фондовите за функциите што ќе се пренесат во надлежност на општините.

Член 45 **Трансфер на средства во првата фаза од децентрализацијата**

(1) Во првата фаза пренесувањето на средствата на општините ќе започне со отпочнување на примената на овој закон.

(2) Трансфер на дотациите од Буџетот на Република Северна Македонија ќе се врши на следниов начин:

- Владата на Република Северна Македонија на предлог на министерот за финансии најдоцна два месеца пред отпочнувањето на примената на овој закон ќе донесе Уредба за методологија за распределба на приходите од данок на додадена вредност по општини за 2005 година и Министерството за финансии со буџетскиот циркулар ќе ги извести општините за износите на приходите од данок на додадена вредност планирани во Буџетот на Република Северна Македонија;

- Владата на Република Северна Македонија на предлог на надлежните министерства најдоцна два месеца пред отпочнувањето на примената на овој закон ќе донесе Уредба за методологија за распределба на капиталните и наменските дотации без средствата наменети за плати и Министерството за финансии со буџетскиот циркулар ќе ги извести општините за планираните износи на овие дотации;

- општините до 31 декември 2004 година ќе започнат со спроведување на планот за решавање на заостанатите обврски кои произлегуваат од долгови кон изведувачите и другите доверители за обврски настанати заклучно со 31 декември 2001 година. Активностите за решавање на заостанатите обврски ќе ги координира Министерството за финансии и

- најмалку 90% од вкупниот број општини во кои живее најмалку 90% од населението во Република Северна Македонија:

а) во рамките на општинската администрација да имаат најмалку двајца вработени кои се квалификувани да работат во областа на финансиското управување, подготвувањето на буџетот, неговото извршување, сметководството и финансиските извештаи и

б) во рамките на општинската администрација да имаат најмалку тројца вработени, кои се квалификувани да работат на утврдување и наплата на даноци.

(3) Владата на Република Северна Македонија ќе формира Комисија која оценува дали се исполнети условите од ставот (2) на овој член.

Член 46

Трансфер на средства во втората фаза од децентрализацијата

(1) Блок дотациите во јавните установи што вршат работи согласно со надлежностите од членот 22 став (1) точки 5, 7, 8 и 9 од Законот за локалната самоуправа, се пренесуваат од Буџетот на Република Северна Македонија на определена општина кога:

- ги исполнила условите од првата фаза;

- покажува добри финансиски резултати во работењето во период од најмалку 24 месеци;

- за добрите резултати од работењето навремено и правилно го известува Министерството за финансии и тоа е потврдено од Министерството за финансии и

- нема заостанати ненамирени обврски кон добавувачи или кон кои било други доверители, кои ги надминуваат условите на плаќање што се вообичаени.

(2) Блок дотациите од ставот (1) на овој член се доделуваат на општините кои ќе ги исполнат условите, по претходно писмено барање поднесено до надлежното министерство и до Министерството за финансии.

Член 46-а

Комисија за следење и оценка на исполнетоста на условите за преминување во втора фаза од процесот на фискалната децентрализација

(1) Владата на Република Северна Македонија формира Комисија за следење и оценка на исполнетоста на условите за преминување во втора фаза од процесот на фискалната децентрализација по предлог на министерот за финансии.

(2) Комисијата за следење и оценка на исполнетоста на условите за преминување во втора фаза од процесот на фискалната децентрализација е составена од претставници на:

- Министерство за финансии, претседател на комисијата и член,
- Министерство за локална самоуправа, еден член,
- Министерство за образование и наука, еден член,
- Министерство за труд и социјална политика, еден член,
- Министерство за култура, еден член,
- Заедница на единиците на локалната самоуправа, три члена и
- надворешен експерт, еден член.

(3) Комисијата за следење и оценка на исполнетоста на условите за преминување во втора фаза од процесот на фискалната децентрализација:

- ја следи исполнетоста на критериумите за исполнување на условите од членот 46 став (1) алинеи 2, 3 и 4 на овој закон за влез во втора фаза на фискалната децентрализација,

- врши оценка за исполнетост на критериумите од алинејата 1 на овој став, изразени во поени, а врз основа на периодични финансиски извештаи и

- доставува извештај за извршената евалуација за исполнетост на условите на општините за преминување во втора фаза на фискалната децентрализација до Министерството за финансии.

(4) Министерството за финансии доставува информација за преминување на општините во втора фаза од процесот на фискалната децентрализација до Владата на Република Северна Македонија, врз основа на извештајот од ставот (3) алинеја 3 на овој член.

(5) Комисијата од ставот (1) на овој член за својата работа донесува деловник за работа.

(6) Административните работи за потребите на Комисијата за следење и оценка на исполнетоста на условите за преминување во втора фаза од процесот на фискалната децентрализација ги врши Министерството за финансии.

(7) Комисијата за следење и оценка на исполнетоста на условите за преминување во втора фаза од процесот на фискалната децентрализација престанува со своето работење со преминувањето на сите општини во втората фаза на процесот на фискалната децентрализација.

IX-а НАДЗОР

Член 46-б

(1) Надзор над спроведувањето на одредбите на овој закон врши Министерството за финансии.

(2) Инспекцискиот надзор го врши Финансиската инспекција во јавниот сектор преку финансиски инспектори.

Х. ПРЕКРШОЧНИ САНКЦИИ

Член 47

Прекршоци

(1) Глоба во износ од 250 евра до 500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на градоначалникот на општината, ако:

- општината го надмине ограничувањето од 30% од реализираните вкупни приходи на тековно - оперативниот буџет на општината во претходната фискална година по основ на краткорочно задолжување и краткорочна позајмица од Централниот буџет на Република Северна Македонија во текот на фискалната година (член 19 став (2)),

- не го достави договорот за заем и амортизационен план до Министерството за финансии во рок од десет работни дена од денот на неговото потпишување (член 18 став (4)),

- не го извести Министерството за финансии за издадените гаранции во рок од десет работни дена од денот на издавање на гаранцијата (член 21 став (3)),

- не се придржува на роковите за подготвување, предлагање и доставување на донесување на буџетот (член 27),

- не се придржува на рокот за донесување на буџетот (член 28),

- не се предложи на советот на општината усогласување на приходите и расходите со одлука за изменување и дополнување на буџетот (член 29),

- не се придржува на роковите за подготвување и доставување на периодичните финансиски извештаи (член 32),

- не се придржува на роковите за донесување и доставување на годишната сметка (член 33 став (3)),

- одреди одговорен сметководител кој не ги исполнува утврдените услови (член 36),

- не ги подготви актите во согласност со утврдените процедури и рокови (член 41 ставови (2) и (3));

- неточно ги прикаже вкупните расходи и не ги користи за намените одредени со буџетот (член 22 став (2)) и

- не ги користи средствата за утврдените намени и презема обврски над износите на трошоците утврдени со годишниот буџетски документ (член 26).

(2) Глоба во износ од 400 до 500 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на градоначалникот на општината, ако:

- општината воспостави заложно право врз имот кој служи за вршење на дејности од јавен интерес утврдени со закон (член 18-а),

- општината не ги користи средствата обезбедени со долгорочно задолжување согласно со утврдената намена (член 20 став 5)),

- општината го надмине ограничувањето од 30% од вкупните приходи на тековно

- оперативниот буџет на општината во претходната фискална година за вкупната годишна отплата на долгот (главнина, камата и други трошоци), направен врз основа на долгорочно задолжување и долгорочна позајмица од Централниот буџет на Република Северна Македонија (член 20 став (3)),

- општината не се придржува на условите за висината на вкупниот непристигнат долгорочен долг (член 20 став (4)) и

- не го извести Советот на општината и Министерството за финансии (член 39 став (4));

(3) Овластен орган за поднесување на барањето за поведување на прекршочна постапка по однос на прекршоците од ставовите (1) и (2) на овој член е финансиската инспекција во јавниот сектор.

(4) За сторените прекршоци од ставовите (1) и (2) на овој член, финансиските инспектори се должни на сторителот на прекршокот да му предложат постапка за издавање на прекршочен платен налог, пред да го поднесат барањето за прекршочна постапка.

(5) Финансискиот инспектор е должен да води евиденција за издадените прекршочни платни налози од ставот (4) на овој член и за исходот на покренатите постапки.

(6) Во евиденцијата од ставот (5) на овој член се собираат, обработуваат и чуваат следниве податоци: име и презиме, односно назив на сторителот на прекршокот, живеалиште, односно престојувалиште, седиште, вид на прекршокот, број на прекршочниот платен налог кој му се издава и исходот на постапката.

(7) Личните податоци од ставот (6) на овој член се чуваат пет години од денот на внесување во евиденцијата.

(8) Министерот за финансии ја пропишува формата и содржината на прекршочниот платен налог.

(9) За прекршоците предвидени во овој закон, прекршочна постапка води и прекршочни санкции изрекува надлежен суд.“.

XI. ПРЕОДНИ ОДРЕДБИ

Член 48

Преземање на вработените и на имотот на подрачните единици на Министерството за финансии

(1) Општината сметано од денот на отпочнувањето на примената на овој закон, презема дел од вработените од Министерството за финансии - Одделение за финансиски и заеднички работи кои извршуваат работи на сметководство и финансиско управување.

(2) Просториите, опремата и средствата за работа на Одделението за финансиски и заеднички работи се преземаат согласно со бројот на преземените работници.

(3) Архивата и документацијата што се однесуваат на надлежностите што се пренесуваат од Одделението за финансиски и заеднички работи на Министерството за финансии, се преземаат согласно со закон и со друг пропис.

Член 49

Преземање на дел на работите на Министерството за финансии - Управа за јавни приходи

(1) Општината, сметано од денот на отпочнувањето на примената на овој закон, ги презема вработените од Министерството за финансии - Управа за јавни приходи од регионалните дирекции и даночни одделенија кои ги извршуваат тие работи.

(2) Просториите, опремата и средствата за работа од регионалните дирекции и даночни одделенија на Министерството за финансии - Управа за јавни приходи се преземаат согласно со бројот на преземените работници.

(3) Архивата и документацијата од регионалните дирекции и даночни одделенија на Министерството за финансии - Управа за јавни приходи се преземаат согласно со закон и со друг пропис.

Членот 50 е избришан, види: Закон за изменување и дополнување на Законот за финансирање на единиците на локалната самоуправа ("Службен весник на РМ" бр.156/09).

Член 51 **Општински фондови**

(1) Со денот на примената на овој закон се укинуваат општинските фондови кои имаат статус на правни лица.

(2) До денот на примената на овој закон општинските фондови од ставот (1) на овој член се должни да ги затворат сметките отворени во деловните банки.

(3) Вработените, имотот, опремата, средствата за работа, архивата и документацијата на општинските фондови од ставот (1) на овој член, се преземаат од новоформираната општина.

(4) Ненаплатените побарувања и ненамирените обврски на општинските фондови се преземаат во буџетот на општината.

XII. ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 52

Одредбата од членот 45 став (2) алинеја 3 на овој закон ќе се применува со денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 53

Одредбите од членот 37 ќе отпочнат со примена една година по влегувањето во сила на Законот за внатрешна ревизија во јавниот сектор.

Член 54

Со денот на отпочнувањето на примената на овој закон престануваат да важат членовите 4-ѓ, 4-е, 4-ж, 4-з, 5, 6, 6-а, 8, 19 и 46-а од Законот за буџетите ("Службен весник на Република Македонија" број 79/93, 3/94, 71/96, 46/2000, 11/2001, 93/2001, 46/2002 и 24/2003).

Член 55

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија", а ќе се применува од 1 јули 2005 година.

***Во членот 55 зборовите: "1 јануари 2005 година" се заменуваат со зборовите: "1 јули 2005 година", види чл.4 од Законот за изменување на Законот за финансирање на единиците на локалната самоуправа ("Службен весник на РМ" број 96/04)**

ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ
од Законот за изменување
на Законот за финансирање на единиците
на локалната самоуправа
("Службен весник на РМ" бр.96/04)

Член 4

Во членот 55 зборовите: "1 јануари 2005 година" се заменуваат со зборовите: "1 јули 2005 година".

Член 5

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ
од Законот за изменување и дополнување
на Законот за внатрешна ревизија во јавниот сектор
("Службен весник на РМ" бр.22/07)

Член 17

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи членот 37 од Законот за финансирање на единиците на локалната самоуправа ("Службен весник на Република Македонија" број 61/2004 и 96/2004).

Единиците на локалната самоуправа, во рок од три месеца од влегувањето во сила на овој закон, се должни да спроведат постапка за разрешување на внатрешните ревизори назначени од советот на општината и вработување на внатрешни ревизори на неопределено време.

Член 18

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

ЗАВРШНА ОДРЕДБА
од Законот за изменување и дополнување
на Законот за финансирање на единиците
на локалната самоуправа
("Службен весник на РМ" бр.67/07)

Член 10

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ
од Законот за изменување
на Законот за финансирање на единиците
на локалната самоуправа
("Службен весник на РМ" бр.156/09)

Член 12

Одредбите од членот 2 на овој закон ќе започнат да се применуваат од 1 јануари 2013 година.

До започнувањето на примената на одредбите од членот 2 на овој закон, приходите од данокот на додадена вредност ќе се обезбедат:

- во 2010 година во висина од 3,4 %,
- во 2011 година во висина од 3,7 % и
- во 2012 година во висина од 4 %,

од вкупно наплатениот данок на додадената вредност остварен во претходната фискална година.

Член 13

Овој закон влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе се применува од 1 јануари 2010 година.

ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ **од Законот за изменување и дополнување** **на Законот за финансирање на единиците** **на локалната самоуправа** **(„Службен весник на РМ“ бр.47/11)**

Член 11

Започнатите постапки до денот на влегувањето во сила на овој закон ќе се спроведат според одредбите на овој закон.

Член 12

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ **од Законот за изменување** **на Законот за финансирање на единиците** **на локалната самоуправа** **(„Службен весник на РМ“ бр.192/15)**

Член 5

Подзаконскиот пропис утврден со овој закон ќе се донесе во рок од 30 дена од денот на влегувањето на сила на овој закон.

Член 6

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

ЗАВРШНА ОДРЕДБА **од Законот за дополнување** **на Законот за финансирање на единиците** **на локалната самоуправа** **(„Службен весник на РМ“ бр.209/18)**

Член 4

Овој закон влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

ЗАВРШНА ОДРЕДБА
од Законот за изменување
на Законот за финансирање на единиците
на локалната самоуправа
(“Службен весник на РСМ” бр.244/19)

Член 2

Овој закон влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ
од Законот за дополнување
на Законот за финансирање на единиците
на локалната самоуправа
(“Службен весник на РСМ” бр.53/21)

Член 2

Одредбите од членот 9-а од овој закон ќе се применуваат во периодот од 1 јануари 2021 година до 31 декември 2021 година.

Член 3

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ
од Законот за дополнување
на Законот за финансирање на единиците
на локалната самоуправа
(“Службен весник на РСМ” бр.77/21)

Член 2

Одредбите од членот 22-а од овој закон ќе се применуваат во периодот од 1 јануари 2021 година до 31 декември 2021 година.

Член 3

Овој закон влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

ЗАВРШНА ОДРЕДБА
од Законот за изменување и дополнување
на Законот за финансирање на единиците
на локалната самоуправа
(“Службен весник на РСМ” бр.150/21)

Член 3

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ
од Законот за изменување и дополнување
на Законот за финансирање на единиците
на локалната самоуправа
(“Службен весник на РСМ” бр.173/22)

Член 14

(1) Одредбите од членот 1 од овој закон со кој се менува членот 5 став (2) алинеја 1 ќе започнат да се применуваат од 1 јануари 2024 година.

(2) До започнувањето на примената на одредбите од ставот (1) на овој член, приходите од данокот на личен доход од денот на влегувањето во сила на овој закон до 31 декември 2022 година ќе се обезбедат во висина од 4% од данок на личен доход од плати од физички лица наплатен во општината во која се пријавени со постојано живеалиште и престојувалиште.

(3) Во 2023 година до започнувањето на примената на одредбите од ставот (1) на овој член приходите од данокот на личен доход ќе се обезбедат во висина од 5% од данок на личен доход од плати од физички лица наплатен во општината во која се пријавени со постојано живеалиште и престојувалиште.

Член 15

(1) Одредбите од членот 2 од овој закон со кој се менува членот 9 став (2) ќе започнат да се применуваат од 1 јануари 2024 година.

(2) До започнувањето на примената на одредбите од ставот (1) на овој член, во 2022 година приходите од данокот на додадена вредност ќе се обезбедат во висина од 5% од наплатениот данок на додадена вредност остварен во претходната фискална година, распределени во следниов сооднос:

- основен дел – 4,5% од наплатениот данок на додадена вредност остварен во претходната фискална година,

- дел за перформанси – 0,25% од наплатениот данок на додадена вредност остварен во претходната фискална година и

- дел за вооедначување – 0,25% од наплатениот данок на додадена вредност остварен во претходната фискална година.

(3) Во 2023 година, приходите од данокот на додадена вредност ќе се обезбедат во висина од 5,5% од наплатениот данок на додадена вредност остварен во претходната фискална година, распределени во следниов сооднос:

- основен дел – 4,5% од наплатениот данок на додадена вредност остварен во претходната фискална година,

- дел за перфоманси – 0,5% од наплатениот данок на додадена вредност остварен во претходната фискална година и

- дел за вооедначување – 0,5% од наплатениот данок на додадена вредност остварен во претходната фискална година.

Член 16

Владата на Република Северна Македонија во рок од два месеца од денот на влегувањето во сила на овој закон ќе ја формира Комисијата за следење на развојот на системот за финансирање на општините, согласно со одредбите од овој закон.

Член 17

Одредбите од членот 4 од овој закон со кој се дополнува членот 18 со нов став (3) ќе започнат да се применуваат од 1 јануари 2024 година.

Член 18

(1) Одредбите од членот 5 од овој закон со кој се менува членот 22 став (2), односно се додава нов став (5) ќе започнат да се применуваат од 1 јануари 2025 година.

(2) До започнувањето на примената на одредбите од ставот (1) на овој член, во 2023 година сопствените приходи на основниот буџет на општината може да се планираат со пораст од најмногу 20% од просечно остварените приходи во последните три години, според податоците од трезорската евиденција.

(3) Доколку општината заклучно со третиот квартал оствари реализација на сопствените приходи на основниот буџет над 75% од планираните приходи, општината може сопствените приходи да ги планира со дополнителен пораст од најмногу 10% од просечно остварените приходи во последните три години, според податоците од трезорската евиденција.

(4) Во 2024 година до започнувањето на примената на одредбите од членот 5 од овој закон, сопствените приходи на основниот буџет на општината може да се планираат со пораст од најмногу 15% од просечно остварените приходи во последните три години, според податоците од трезорската евиденција.

(5) Доколку општината заклучно со третиот квартал оствари реализација на сопствените приходи на основниот буџет над 75% од планираните приходи, општината може сопствените приходи да ги планира со дополнителен пораст од најмногу 15% од просечно остварените приходи во последните три години, според податоците од трезорската евиденција.

Член 19

(1) Одредбите од членот 7 од овој закон со кој се менува членот 39 став (1) алинеја 2 ќе започнат да се применуваат од 1 јануари 2024 година.

(2) До започнувањето на примената на одредбите од ставот (1) на овој член, вкупниот износ на неизмирени обврски над 60 дена, како процент од реализираните приходи на основниот буџет во претходната година:

- во 2022 година да надминува 80% и
- во 2023 година да надминува 70%.

Член 20

Одредбите од членот 7 од овој закон со кој во членот 39 се менуваат ставовите (2) и (3) кој станува став (4), односно се додаваат два нови става (3) и (5), членот 8 со кој се менува член 40, членот 9 со кој се менува членот 41 и членот 10 со кој се додава нов член 41-а од овој закон ќе започнат да се применуваат од 1 јули 2022 година.

Член 21

Одредбите од членот 10 од овој закон со кој се додава нов член 41-б ќе се применуваат од денот на влегувањето во сила на овој закон до 30 септември 2023 година.

Член 22

(1) Одредбите од членот 11 од овој закон со кој се менува членот 42 став (1) ќе започнат да се применуваат од 1 јануари 2024 година.

(2) До започнувањето на примената на одредбите од ставот (1) на овој член, финансиската нестабилност престанува, кога вкупниот износ на неизмирени обврски над 60 дена, како процент од реализираните приходи на основниот буџет во претходната година:

- за 2022 година изнесува помалку од 80% и
- за 2023 година изнесува помалку од 70%.

Член 23

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

ЗАВРШНА ОДРЕДБА
од Законот за дополнување
на Законот за финансирање на единиците
на локалната самоуправа
(“Службен весник на РСМ” бр.170/24)

Член 4

Овој закон влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.